ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 stycznia 1932

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranica z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 2 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 11**

Walka ze skutkami bezrobocia.

Akcja Naczelnego Komitetu do Spraw Bezrobocia przybrała już szerokie rozmiary, aczkolwiek wobec stosunkowo łagodnej jesieni i początku zimy, świadomie ograniczana jest do pomocy najniezbędniejszej, tak aby szczupłe środki finansowe i zasoby materjalne, jakiemi dysponować mogą komitety nie zostały przedwcześnie wyczerpane. Największe wysilenie tej akcji spodziewane jest w lutym i marcu, w których poziom zimowego bezrobocia osiąga zwykle poziom najwyższy.

Już obecnie jednak prace wszystkich komitetów lokalnych znajdują się w pełnym biegu, na nie bowiem, wobec zaostrzenia się kryzysu i wzrostu bezrobocia przerzucony został dziś główny ciężar całej akcji w myśl zasady samodzielności pracy w terenach.

Stwierdzić należy, że prawie wszystkie komitety wojewódzkie, powiatowe i lokalne zostały należycie przygotowane do włożonych na nie zadań. Przy organizowaniu ich szczególną uwagę zwrócono na tereny przemysłowe, obciążone szczególnie wielką liczbą bezrobotnych. Do takich terenów przedewszystkiem należy woj. śląskie, wykazujące w dniu 19-go grudnia 1931 r. 67.246 bezrobotnych na ogólną liczbę 274,218 zarejestrowanych przez P. U. P. P. w tym dniu, następnie woj. łódzkie (43 166),) kieleckie (42 932), poznańskie (27 458), Warszawa miasto (18 717), woj. warszawskie (16 328), lwowskie (14 154), krakowskie (11 613), pomorskie (9 999), białostockie (5 833) itd. Ogółem na terenie całego Państwa powołano około 2 000 różnych komitetów niesienia pomocy bezrobotnym, w których skład weszli przedstawiciele Rządu, samorządów oraz społeczeństwa, zorganizowanego w organizacjach pracodawców, pracobiorców, i stowarzyszeniach społecznych. O stanie organizacyjnym aparatu N. K. świadczyć moga najlepiej następujące dane w szczególności z poszczególnych najważniejszych województw:

Na terenie województwa śląskiego z chwilą utworzenia się Naczelnego Komitetu przekształcono istniejący dawniej Komitet Niesienia Pomocy Bezrobotnym na Komitet Wojewódzki do Spraw Bezrobocia. Na czele Komitetu stoi wojewoda, a zastępcą jego jest J. E. biskup śląski. Komitety powiatowe istnieją we wszystkich powiatach, w miastach wydzielonych utworzone zostały komitety miejskie o tym samym zakresie działania. Ogółem jest komitetów powiatowych 8, miejskich 2, oraz lokalnych, podlegających komitetom powiatowym, około 150.

Na terenie województwa łódzkiego zorganizowano 13 komitetów powiatowych, 3 duże komitety miejskie, 16 małych miejskich i 260 komitetów gminnych.

W woj. krakowskiem jeszcze w końcu sierpnia i w ciągu września zorganizowano 22 komitety powiatowe, miejski Komitet w Krakowie, nadto zaś w łonie komitetów powiatowych utworzono w terenie 26 komitetów rejonowych i 103 komitetów lokalnych (62 wiejskich i 41 miejskich).

W woj. poznańskiem istniejący już od roku Wojewódzki Komitet do Spraw Bezrobocia w Poznaniu został rozszerzony. Prezesem Komitetu Honorowego został J. Em. Ks. Prymas Hlond. Na terenie powiatów akcję walki z bezrobociem prowadzą komitety powiatowe, przy pomocy komitetów miejskich, wójtowskich i parafjalnych.

W woj. pomorskiem istnieją 17 komitetów powiatowych, 3 komitety miejskie w miastach wydzielonych (Gdynia, Grudziądz, Toruń) oraz 257 komitetów parafjalnych odpowiednio do ilości parafij na Pomorzu, przyczem na jeden powiat przypada od 6 do 25 komitetów parafjalnych.

W woj. warszawskiem Komitet Wojewódzki pozostający pod osobistem przewodnictwem wojewody, składa się z przedstawicieli władz państwowych, organizacyj społecznych, samorządów terytorjalnych i gospodarczych, duchowieństwa, przemysłowców, zw. robotniczych itd. Głównym trzonem akcji są komitety powiatowe w liczbie 23, którym podlega 310 komitetów lokalnych.

Stołeczny Komitet dla Spraw Bezrobocia nie prowadzi bezpośrednio akcyj w terenie, a jedynie posługuje się istniejącemi już dawniej organizacjami społecznemi, które z ramienia Komitetu, prowadzą kuchnie i dokonywują podziału węgla i ziemniaków między bezrobotnych.

Liczny ten aparat prowadzi pracę w sekcjach. Z reguły przy każdym komitecie wojewódzkim i powiatowym funkcjonują sekcje: pracy, pomocy doraźnej, finansowe, oraz sekcje propagandy, kontrolowane przez odpowiednie sekcje Naczelnego Komitetu.

Szczególny nacisk kładziony jest w dalszym ciągu na kwestję przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia, oraz zwiększenia stanu zatrudnienia, czem zajmują się sekcje pracy, kierując się wytycznemi uchwały Rady Ministrów z dnia 26. VIII. 1931 r. Sekcje pomocy stosują dożywianie w kuchniach, dożywianie dzieci w szkołach, wydawanie produktów w naturze, pomoc opałową, lekarską, odzieżową itd. Z wszystkich tych form z pomocy korzysta już dziś ponad 400 tys. bezrobotnych i członków ich rodzin. Rejestracje i kontrolę potrzebujących pomocy prowadzą z reguły oddziały P. U. P. P., względnie Komunalne Urzędy Pośrednictwa Pracy (na Śląsku), często jednak rejestracja ta i kontrola odbywa się przez magistraty (np. w woj. kieleckiem). Bezrobotny, zakwalifikowany do pomocy, po wciągnięciu do kartoteki, otrzymuje kartę świadczeń, na której podstawie może korzystać z urządzeń i pomocy komitetów.

Kwestja zdobywania środków na sfinansowanie akcji przez należyte wykorzystanie wszelkich źródeł dochodowych o charakterze lokalnym, należy do zadań sekcyj finansowych i propagandowych. Akcja zbiórkowa, prowadzona na podstawie odnośnej instrukcji Naczelnego Komitetu, nie wszędzie rozwija się równomiernie i zależy przedewszystkiem od zamożności danego terenu. Naogół daje ona jednak poważne rezultaty. Komitet Stołeczny przewiduje wpływy miesięczne z dobrowolnych ofiar i podatków na około zł 190 tysięcy, podczas gdy preliminowane wydatki za grudzień wyrażały się w kwocie zł 376 tysięcy. Śląski Komitet Wojewódzki zebrał do dnia 20. XI ze źródeł miejscowych zł. 800 tysięcy. Stałem źródłem dochodowem Komitetu jest dobrowolne opodatkowanie się urzędników państwowych samorządowych i prywatnych, które przynosi około zł 150—200 tysięcy miesięcznie. W Łodzi akcja zbiórkowa jest słaba, ze względu na krytyczne położenie finansowe województwa. Komitet wojewódzki na woj. warszawskie oblicza przybliżony koszt miesięczny akcji pomocy dla bezrobotnych na swym terenie na zł 854 tys. miesięcznie, a więc zł 3 416 tys.

na cały okres zimowy, przewiduje zaś na podstawie dotychczasowych raportów, wpływ z własnych źródeł dochodowych w wysokości około zł 750 tysięcy w gotówce i zł 800 tysięcy w naturze. W woj. krakowskiem wpływ z własnych środków wynosi około zł 100 tys. miesięcznie, niezbędne zaś koszty akcji w grudniu przewidywane były na zł 250 tysięcy.

Można przypuszczać, że w dzisiejszym stanie rzeczy, środki uzyskane z ofiarności społecznej, pokryły przewidywane koszty akcji komitetów w 25—30 procentach. Resztę musiałby pokryć Naczelny Komitet ze środków, przekazywanych mu przez Skarb Państwa. Biorąc pod uwagę obowiązki Skarbu Państwa w stosuku do bezrobotnych, korzystających z akcji ustawowej, (dopłaty do Funduszu Bezrobocia) oraz sytuację budżetową, trzeba stwierdzić, że stosunek ten, gdyby miał się na przyszłość utrzymać, byłby dla Państwa zbyt uciążliwy. Dlatego też, dla utrzymania akcji pomocy dla bezrobotnych w zamierzonych rozmiarach, niezbędny jest dalszy wysiłek w kierunku wzmożenia ofiarności społecznej.

(Polska Gospodarcza).

Sprawy socjalne

Rada ubezpieczeń społecznych.

W nr. 109 „Dziennika Ustaw“ z dnia 22 grudnia 1931 r. pod poz. 851 ukazało się rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w sprawie Rady Ubezpieczeń Społecznych, treści następującej:

§ 1. Powołuje się przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej Radę ubezpieczeń społecznych, jako organ doradczy i opinjodawczy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

§ 2. Do zakresu działania Rady ubezpieczeń społecznych należy:

a) wydawanie opinij o przekazanych jej do rozpatrzenia przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej projektach ustaw i rozporządzeń;

b) wydawanie opinij o przekazanych jej do rozpatrzenia przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej projektach jego zarządzeń administracyjnych, posiadających charakter ogólny i dotyczących całego Państwa lub znacznej jego części;

c) opinjowanie o wszelkich innych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych poruczonych Radzie ubezp. społecznych przez ustawy lub rozporządzenia lub przekazanych jej przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawą łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz wileńskiego wysłuchanie opinji Rady ubezpieczeń społecznych jest niezbędne w przypadkach przewidzianych w §§ 49 i 56 powołanej na wstępie ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r.

§ 3. Rada ubezpieczeń społecznych składa się z 40 członków, mianowanych na przeciąg 3 lat przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, w tem:

a) 12 przedstawicieli robotników i pracowników umysłowych, powołanych z list kandydatów, przedstawionych przez ogólno-krajowe zrzeszenia pracowniczych związków zawodowych;

b) 12 przedstawicieli pracodawców, powołanych z list przedstawionych przez Izby przemysłowo-handlowe i rolnicze oraz organizacje pracodawców;

c) 16 powołanych według uznania Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z pośród osób, które wykazały się pracą teoretyczną lub praktyczną na polu ubezpieczeń społecznych.

§ 4. Rada ubezpieczeń społecznych obraduje i uchwala opinje bądź w pełnym składzie, bądź w kompletach, przeznaczonych dla poszczególnych zagadnień z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Komplety składają się conajmniej z 10 członków, z zachowaniem równego przedstawicielstwa pracowników i pracodawców.

Skład kompletów ustala Minister Pracy i Opieki Społecznej na wniosek Rady. Specjalnemu kompletowi powierzone będą sprawy taryfy niebezpieczeństwa w ubezpieczeniu od wypadków.

W razie potrzeby uznanej przez jeden z kompletów lub przewodniczącego mogą odbywać się wspólne posiedzenia i zapadać łącznie uchwały kompletów.

§ 5. Posiedzenie Rady i jej kompletów zwołuje Minister Pracy i Opieki Społecznej w miarę potrzeby.

Na posiedzeniu Rady i jej kompletów przewodniczy Minister Pracy i Opieki Społecznej lub w jego zastępstwie wyznaczony przez niego urzędnik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Rada ubezpieczeń Społecznych i jej komplety uprawnione są do wydawania opinji w obecności co najmniej połowy członków.

Opinje Rady ubezpieczeń społecznych i jej kompletu zapadają zwykłą większością głosów. Wnioski mniejszości winny być dołączone do opinji.

Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

§ 6. W posiedzeniach Rady i jej kompletów mogą brać udział ponadto:

a) delegaci Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Ministerstwa Rolnictwa i Ministerstwa Robót Publicznych, wyznaczeni przez właściwych ministrów;

b) rzeczoznawcy do właściwych zagadnień specjalnych w razie powołania takich rzeczoznawców przez Radę, jej komplet lub Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Delegaci Ministerstw i rzeczoznawcy nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 7. Członkowie Rady ubezpieczeń społecznych i rzeczoznawcy pełnią swe obowiązki bezpłatnie. Zamiejscowi otrzymują za przyjazdy za posiedzenia Rady zwrot kosztów w wysokości ceny biletu kolejowego II klasy w pociągu pośpiesznym.

§ 8. Członkowie Rady ubezpieczeń społecznych mogą być przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej odwołani, jeżeli opuszczą trzy kolejne posiedzenia bez usprawiedliwionej przyczyny.

§ 9. Szczegółowe postanowienia dotyczące składu, kompletów i trybu postępowania Rady ubezpieczeń społecznych i jej kompletów, określi regulamin, ustalony przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej na wniosek plenum Rady.

§ 10. Czynności biurowe Rady ubezpieczeń społecznych załatwia Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 1 listopada 1925 (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 850) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 4 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 111).

Projekt skrócenia czasu pracy dla pracowników umysłowych.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, w związku z uchwaloną przez Sejm w dniu 7. XI. 1931 nowelą do ustawy z grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu, przygotowuje projekt rozporządzenia Rady Ministrów o skróceniu czasu pracy niektórych kategoryj pracowników umysłowych (zatrudnionych w zakładach i instytucjach bankowych, ubezpieczeniowych, samorządu gospodarczego i innych tego rodzaju zakładach (do 7 godzin na dobę) w soboty 5 godzin) i 40 godzin tygodniowo.

Rozporządzenie to ma na celu przez ograniczenie godzin pracy zmusić zakłady pracy do zwiększenia personelu. Praktycznie miałoby się to sprowadzić do przerzucenia na bezrobotnych części pracy za-

trudnionego personelu. Teoretycznie taka kombinacja posiada pozory słuszności, inaczej jednak się przedstawia na terenie poszczególnych zakładów pracy. Weźmy np. instytucje samorządu gospodarczego. Praca w tych instytucjach, służących pewnej ideologji gospodarczej, ma charakter wybitnie twórczy, a zatrudnione w nich wykwalifikowane siły referendarskie muszą z natury rzeczy brać udział we wszelkich posiedzeniach, naradach, przygotowaniu nagłych materjałów, co niezawsze dałoby się wtłoczyć w szablon 7 godzinnego dnia pracy. Szczególnie w dobie obecnej odkładanie załatwiania szeregu pilnych spraw ze względu na sztywne normy 7-godzinnego dnia pracy byłoby sprzeczne z nakazami życia praktycznego. Zwiększenie zaś personelu zarówno z przyczyn finansowych jak i ze względu na charakter wykonywanych prac jest w tych przypadkach niemożliwe, tembardziej, iż zasadniczo i tak instytucje te pracują poniżej ustawowej normy 8-godzinnego dnia pracy.

Podobnie przedstawia się sprawa w bankach i instytucjach ubezpieczeniowych, gdzie zasadniczy czas pracy pracowników umysłowych wynosi również w rzeczywistości mniej niż 8 godzin na dobę, a więc ew. zatrudnienie bezrobotnych mogłoby wchodzić w grę tylko w wypadkach konieczności terminowego wykończenia robót. W bankowości wypadki te powtarzają się regularnie i perjodycznie w związku z zamknięciem rachunków, oraz towarzyszącem mu sporządzaniem inwentarza papierów wartościowych i weksli i wymagają pracy w godzinach nadliczbowych. Dopuszczenie do tych prac dorywczo zaangażowanego personelu byłoby jednakże niemożliwe, jak również niemożliwe byłoby zatrudnienie nowych czasowo zaangażowanych sił pomocniczych przy pracach buchalteryjnych, przy sporządzaniu bilansów rocznych i półrocznych, ze względu na konieczność tajemnicy handlowej.

Również w prywatnych zakładach ubezpieczeniowych, pracujących przeważnie obecnie 7 godzin na dobę, nie byłoby możliwe zatrudnianie przejściowo nowych pracowników przy pracach bilansowych. Mogłyby tu wchodzić w grę jedynie przypadki prac sezonowych (np. przy ubezpieczeniu od gradobicia). Jednakże i tutaj skrócenie czasu pracy nie wniesie żadnych zmian, gdyż do tego rodzaju prac obecnie również jest praktykowane przyjmowanie nowych pracowników sezonowych.

Na tle tych rozważań korzyści praktyczne, wypływające z zamierzonego rozporządzenia, są nieistotne, natomiast szkody i trudności gospodarcze aż nadto oczywiste.

O moratorjum dla zaległości ubezpieczeniowych.

Na skutek wystąpienia naczelnych organizacyj gospodarczych do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z memorjałem w sprawie moratorjum dla nieregulowanych wkładek w zakładach ubezpieczeń, odbyła się w dniu 7 bm. specjalna konferencja w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. W obradach tych, w których przewodniczył Jerzy Drecki, Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych M. P. i O. S. wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Pracy i centralnych organizacyj gospodarczych (pracodawców).

Projekt moratorjum, złożony przez organizacje gospodarcze przewiduje rozłożenie na lat 7 zaległości przedsiębiorstw przemysłowych, kupieckich, rolniczych i rzemieślniczych, wynikających z tytułu nieuregulowania wkładek w instytucjach ubezpieczeniowych. Spłata zaległości miałaby się — w myśl tego projektu — rozpocząć dopiero po upływie 3 lat.

Sprawy podatkowe

Ustawy podatkowe ogłoszone.

Nr. 112 „Dziennika Ustaw" z dnia 31 grudnia ogłasza szereg ustaw podatkowych przyjętych przez Sejm. Przedewszystkiem opublikowana została ustawa dotycząca zmian w poborze państwowego podatku przemysłowego od obrotu. Ustawa, ta, jak wiadomo wprowadza szereg ulg już z dniem 1 stycznia 1932 r.

Podatek obrotowy w wysokości pół proc. opłacać będą przedsiębiorstwa handlowe w sprzedaży hurtowej oraz przedsiębiorstwa wykonujące dostawy pod warunkiem prowadzenia ksiąg handlowych, oraz prowadzące prawidłowe księgi handlowe wydawnictwa książek. 1 proc. od obrotu opłacać będą przedsiębiorstwa handlu detalicznego, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, w tem również sklepy spożywcze, dalej przedsiębiorstwa budowlane oraz samoistne przedsiębiorstwa robót przy budowie domów, następnie młyny i olejarnie prowadzące prawidłowe księgi handlowe i przedsiębiorstwa przemysłowe przy sprzedaży produkowanych surowców lub towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym, z wyjątkiem artykułów przeznaczonych na inwestycje nabywającego. 1 i pół proc. od obrotu opłacać będą pozostałe przedsiębiorstwa handlowe, przedsiębiorstwa ekspedycyjne i wywozowe, oraz pracownie rzemieślnicze. Handel komisowy płacić będzie 4 proc. zamiast dotychczasowych 5 proc. W ciągu okresu 5-letniego nastąpić mają dalsze zniżki, z których ostatnie przewidziane są na rok 1937. Ponadto ogłoszone zostały ustawy o podatku od nieruchomości oraz kryzysowym dodatku do tego podatku, dalej o podatku od lokali, o podatku od energji elekrycznej, o podatku od niektórych zajęć zawodowych (rejenci, komornicy). Podatek od energji elektrycznej będzie opłacany z dn. 1 stycznia w wysokości 10 proc. wartości zużytej energji. Ponadto gminy mają prawo uchwalać dodatek komunalny do tego podatku w wysokości 25 proc., w wysokości jego czwartej części. Podatek od lokali zostaje podwyższony z 8 na 12 procent. Dodatek kryzysowy do podatku od nieruchomości wynosi 3 proc. podstawy wymiaru podatku. Podatek od niektórych zajęć zawodowych waha się w zależności od dochodu od 3—20 procent.

Dotyczy świadectw przemysłowych na rok 1932.

Według artykułu 40 ustawy o państwowym podatku przemysłowym oraz corocznych przypomnień Ministerstwa Skarbu mają Urzędy Skarbowe już 2 stycznia przystąpić do lustracji przedsiębiorstw i w razie braku odpowiednich świadectw przemysłowych spisać protokuły karne. Dotychczas tylko nieznaczna część przedsiębiorstw wykupiła świadectwa przemysłowe i ze względu na powszechne trudności finansowe, zwiększające się z natury rzeczy około końca roku, jako częstokroć nieprzesuwalnego terminu zobowiązań, trzeba z całą pewnością przyjąć, że bardzo wiele przedsiębiorstw nie mogło świadectw w oznaczonym terminie wykupić. Z uwagi na to, że Ministerstwo Skarbu nie zgodziło się na żadne ulgi w płaceniu należności za świadectwa wszczętoby niewątpliwie wszystkim przedsiębiorstwom, którzy do 31-go bm. nie wykupili świadectw — postępowanie karne. By temu zapobiec prosiła Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu o możliwie szybkie wystąpienie Związku Izb o wydanie zarządzenia, by władze skarbowe nie robiły użytku z protokułów karnych w tych wypadkach, w których świadectwa zostaną wykupione do dnia 15 lutego 1932 r. Według opinji Komisji Skarbowej Izby należałoby termin ten dla przedsiębiorstw, wykupujących równocześnie patenty akcyzowe przesunąć do końca lutego.

Ważne dla pracodawców, obowiązanych do potrącania podatku dochodowego swym pracownikom.

W związku z art. 2 punktu 4 ustawy z dnia 22-go października 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego Dz. U. R. P. nr. 99 poz. 760, wyjaśniamy na podstawie informacyj, uzyskanych w Izbie Skarbowej, że od uposażeń służbowych, emerytur, rent i wynagrodzeń za najemną pracę, przypadających na miesiąc styczeń 1932 r. należy potrącić dodatek do państwowego podatku dochodowego, według art. 2 punkt 1 wyżej powołanej ustawy, również w tym wypadku, gdy wypłata nastąpi przed 1 stycznia 1932 r., pozatem wszelkie zaległe wynagrodzenia za lata ubiegłe do 1931 r. włącznie, o ile zostaną wypłacone w czasie od 1 stycznia 1932 począwszy podlegają też powyższemu dodatkowi.

Srawy celne, taryfowe, kolejowe i przywozowe

Pierwsza lista zakazu przywozu.

Pierwsza (już ogłoszona w Dz. U. nr. 111/31) lista artykułów, objętych zakazem przywozu, dotyczy zarówno artykułów produkcji rolniczej, jak i przemysłowej. Tak więc jeśli chodzi o artykuły pochodzenia roślinnego, wprowadza się zakaz przywozu: zboża, przetworów zbożowych, słodu, grochu polerowanego, mąki kukurydzanej i ryżowej, krochmali, warzyw i okopowych, jabłek i innych owoców, chmielu i jego ekstraktu. Dalej w dziedzinie artykułów rolniczych i pochodnych następuje zakaz wwozu: ryb i kawioru z wyjątkiem śledzi, jelit, skór, olejów roślinnych, oleiny i kwasów tłuszczowych. Zakazany jest również wwóz wyrobów cukierniczych, drożdży, araku i wszelkich wódek, miodu i piwa oraz żużli Thomasa. Zakaz obejmuje też wyroby skórzane, jak: rękawiczki, i obuwie oraz obuwie gumowe i kalosze. Wyroby z drzewa: ciesielskie i bednarskie są również objęte zakazem. W dziale produkcji przemysłu metalowego zakazano wwozu: maszyn, m. in. elektrycznych i obrabiarek oraz do szycia, dalej armatur, dźwigów hydraulicznych i maszyn do podnoszenia, narzędzi, kos i sierpów, łopat, wideł, metali półszlachetnych i ich stopów (aluminjum, miedzi, nikiel), wyrobów z tych metali, kołowców i ich części, kłódek i zamków i t. d. Poza maszynami elektrycznemi zakazano wwozu akumulatorów, przyrządów elektrotechnicznych, żarówek, materjałów instalacyjnych itd.. zakaz przywozu stosuje się jeszcze w zakresie produkcji włókienniczej do: przędzy, wełny przędzonej, tkanin bawełnianych, lnianych, wełnianych i półwełnianych, materjałów i wyrobów dzianych; w dziale konfekcji — do bielizny, odzieży, parasoli, guzików, spinek itd. Zakaz stosuje się też do wyrobów papierniczych: przyborów piśmiennych, ołówków i piór do pisania. Zabroniony jest przywóz lnu i konopi, względnie artykułów zastępczych oraz wodorotlenku sodowego i siarczku sodu.

Przywóz tych towarów dozwolony będzie jedynie na podstawie specjalnych pozwoleń, udzielanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, które z racji gospodarczej lub z uwagi na obowiązujące Polskę traktaty handlowe, przyznawać będzie prawo wwozu poszczególnym partjom towarów.

Wwożone za temi pozowelniami towary clone będą, według podwyższonej taryfy ceł, według rozporządzenia ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa, ogłoszonego jednocześnie.

Zwyżki celne świeżo ogłoszone stosowane będą do wszystkich towarów, za wyjątkiem tych, na które zafiksowano stawki celne w układach handlowych. Zwyżki celne dotyczą: krochmali mąki kukurydzanej i ryżowej, niewypieczonych wyrobów z ciasta, soli kuchennej, bydlęcej i chemicznie czystej, kazeiny, przędzy azbestowej, kamieni piaskowcowych, ałunu choromowego, wodorotlenków, aniliny i pokrewnych związków, przyrządów i maszyn do podnoszenia ciężarów wszelkich dźwigów i dźwigarek, mechanizmów wiertniczych, dźwigów hydraulicznych oprócz osobowych i towarowych, krósien tkackich, pomocniczych przyrządów włókienniczych, maszyn przędzalnych włókienniczych, elektropomp głębinowych, aparatów radjowych i ich części, naczynia laboratoryjne lekarskie i aptekarskie, kołowce, papier, przędziwo z włókna sztucznego, przędza z waty, jedwabiu sztucznego i wreszcie ceraty.

Rozporządzenie o ulgach celnych wprowadza ulgowe stawki celne na szereg towarów niewyrabianych, względnie nie przetwarzanych w Polsce, sprowadzanych jednak za specjalnemi pozwoleniami Ministerstwa Skarbu. Stawki ulgowe podano w procentach cła nominalnego, względnie cła maksymalnego. Rozporządzenie to przewiduje bezcłowy przywóz za zezwoleniem ministerstwa skarbu: ziemniaków do sadzenia w okresie 15 marzec — 31 maj, oleju smarowego ciężkiego, zmieszanego z olejami i tłuszczami zwierzęcemi i roślinnemi, używanego przy wytłaczaniu z porcelany artykułów elektrotechnicznych, niewyrabianych w kraju gumoitexowych kół zębatych, dętek, opon, sprowadzanych przez fabryki, produkujące podwozia samochodowe i motocykle, gazu świetlnego sprowadzonego rurociągami, przyborów i wyrobów z metali szlachetnych do celów naukowych i technicznych, niewyrabianych w kraju lewarów samochodowych oliwnych, silników systemu Diesla i benzynowych, silników jedno- i wielocylindrowych, karburatorów, łożysk, magneto, sprowadzanych przez te fabryki aparatów elektrycznych do starterów i kierownikowskazów okrągłych, manometów do benzyny, oliwy i powietrza, przyrządów pomiarowych, cewek samochodowych, wycieraczek elektrycznych, wreszcie niewyrabianych w kraju kół samochodowych i latarni, siodeł motocyklowych, kół tarczowych samochodowych.

Nowe wydanie taryfy kolejowej.

Ministerstwo Komunikacji zdecydowało obecnie sporządzić nowe wydanie taryfy towarowej, któreby weszło w życie 1 kwietnia 1932, a przy tej sposobności przeprowadzić w taryfie niektóre zmiany. M. in. jest projektowane: a) niezamieszczanie doraźnych ulg towarowych, udzielanych w drodze administracyjnej na krótki czas (np. na materjały budowlane z okazji odbudowy spalonego kościoła) w dodatkach do taryf, względnie w „Dzienniku Rozporządzeń“, lecz w osobnym zeszycie, tylko dla wewnętrznego użytku służbowego (przyczem jednak powstaje kwestja, czy nie byłoby to naruszeniem zasady jawności taryfy); b) wydzielenie taryf węglowych do osobnego zeszytu (przeciw czemu niema zarzutów); c) przeprowadzenie pewnych zmian w strukturze taryf naftowych; d) liberalizacja przepisów, dotyczących opłacania pełnego tonażu, przy mniejszem faktycznem naładowaniu w razie dostarczania wagonów większych, niż zamówione, m. in. skasowanie 10 procentowej dopłaty przy taryfach wyjątkowych (co oczywiście jest słuszne i pożądane); e) ścisłe uzgodnienie nomenklatury w taryfach wyjątkowych z nomenklaturą w taryfie normalnej (co również jest pożądane); f) wydanie załącznika, któryby wyliczał wszystkie te zakłady przemysłowe i t. p., dla których wyjątkowe ulgi taryfowe są dotąd określone w taryfie w sposób ogólnikowy (np. rafinerje nafty leżące przy takiej a takiej to stacji, co byłoby bardzo trudne, kosztowne, obciążające taryfę i nastręcza tedy znacznie więcej wątpliwości, niż stan obecny); g) ułatwienie eksportu przez wprowadzenie w taryfach eksportowych możliwości reekspedycji bez przeładowania, podczas gdy ulgi eksportowe przysługują tylko w razie nadania przesyłek za pomocą

bezpośrednich związkowych międzynarodowych listów frachtowych (co jest pożądane); h) dostosowanie numeracji taryf wyjątkowych do nowego systemu statystyki przewozowej (co również jest pożądane).

(Gazeta Handlowa).

W sprawie rewizji Konwencji Międzynarodowej o przewozie towarów.

Centralny Związek otrzymał list Ministerstwa Komunikacji z dnia 31. XII. ub. r. treści poniższej, który nam przesłał z prośbą o zakomunikowanie mu opinji tutejszego przemysłu.

„Konwencja Międzynarodowa o przewozie towarów kolejami żelaznemi z dnia 23 października 1924 przewiduje w art. 60 § 1 zebranie delegatów umawiających się Państw w celu rewizji Konwencji najpóźniej w pięć lat po wejściu w życie zmian, postanowionych na ostatniej konferencji. Wobec tego, że postanowienia konwencji weszły w życie z dniem 1 października 1928 r., termin przeprowadzenia zmian upłynie z dniem 1 października 1933 r. i w tym czasie odbędzie się przypuszczalnie konferencja rewizyjna, zwołana przez Rząd szwajcarski.

W związku z powyższem Ministerstwo Komunikacji, pragnąc zapoznać się przed konferencją z opinją zainteresowanych sfer gospodarczych, prosi o nadesłanie w terminie do dnia 1 kwietnia 1932 r spostrzeżeń, jakie nasunęły się przez 3-letni przeszło okres obowiązywania konwencji odnośnie do praktyczności i celowości jej postanowień oraz wniosków co do ewentualnego uzupełnienia wzgl. zmiany jej dotychczasowego brzmienia.

Po nadesłaniu powyższych wniosków i spostrzeżeń Ministerstwo Komunikacji przystąpi do ich szczegółowego rozpatrzenia z tem, że zostaną one ewentualnie włączone do ogólnego materjału na konferencję rewizyjną oraz w miarę możności zgłoszone, jako wnioski Ministerstwa Komunikacji".

Podając powyższe do wiadomości P. T. Członków uprzejmie prosimy o dostarczenie nam żądanych przez Ministerstwo Komunikacji danych w terminie do 1 marca br.

Prawo i sąd w życiu gospodarczem

Komisje Odwoławcze, na których zapadają ostateczne decyzje w sprawie wymiaru podatku.

W całym szeregu wyroków, referowanych już niejednokrotnie na tem miejscu, N. T. A. konsekwentnie interpretował art. 90 ustawy o państwowym podatku przemysłowym w tym sensie, że niezaproszenie podatnika na jego życzenie, na posiedzenie Komisji Odwoławczej, celem złożenia ustnych wyjaśnień powoduje wadliwość postępowania wymiarowego. W jednym zaś z ostatnich swoich wyroków N. T. A. poszedł o krok dalej, i rozwijając powyższą tezę, ustalił dalszą, ekstensywną interpretację tego dla podatników tak ważnego przepisu ustawowego, chroniącego jego prawa w postępowaniu wymiarowem.

Pewna firma warszawska zaczepiła wymiar podatku przemysłowego za r. 1927, między inn. także z tego istotnego powodu, że wbrew art. 90 mimo jej prośby nie została wezwana na posiedzenia Komisji Odwoławczej. Pozwana władza jednak udowodniła, że pełnomocnik firmy został wezwany i był obecny na posiedzeniu Komisji Odwoławczej w dniu 20 listopada 1928 r. Badając akta tej sprawy N. T. A. atoli skonstatował, że ostateczna decyzja w sprawie wymiaru powziętą została nie na powyższem posiedzeniu Komisji Odwoławczej, na którem płatnik był obecny, lecz dopiero na późniejszem posiedzeniu w dniu 5 czerwca 1929 r., o którem skarżący nie został zawiadomiony i nie brał w niem udziału.

W motywach wydanego w tej sprawie wyroku N. T. A. wyjaśnia, że przepis art. 90 ustawy zapewnia płatnikowi możność bezpośredniego zetknięcia z Komisją Odwoławczą i przedstawienia jej wyjaśnień w danej sprawie. Postanowienie to atoli nie miałoby praktycznej wartości, gdyby stanąć na stanowisku władzy wymiarowej, iż Komisja uczyniła zadość przepisowi art. 90 także w tym wypadku, gdy wprawdzie płatnik został przesłuchany przez Komisję, lecz ostateczną decyzję wydała Komisja na innem posiedzeniu.

Należy zatem dojść do wniosku, że ustawa, dając płatnikowi możność składania ustnych wyjaśnień na posiedzeniu do rozpatrzenia odwołania, stworzyła w tym względzie na korzyść płatnika zasadę bezpośredności, z której wynika, że płatnikowi przysługuje prawo do złożenia wyjaśnienia tej Komisji, która orzeka w odwołaniu.

Skoro w danej sprawie, wbrew powyższej wykładni ustawy, skarżący nie był zawiadomiony o terminie rozpatrywania jego odwołania w dniu 5 czerwca 1929 roku przeto w postępowaniu tem N. T. A. dopatrzył się wadliwości postępowania, połączonej ze szkodą dla skarżącego i z tego powodu, nie wdając się w ocenę innych zarzutów skargi, jako w tym stanie rzeczy przedwczesną, zaskarżone orzeczenie uchylił.

Obowiązek przestrzegania terminu odwołań od wymiaru podatku dochodowego.

Jaką wagę ma dla patnika sprawa dotrzymania należytych terminów przy wnoszeniu odwołań, wynika z podanego niżej jednego z najświeższych rozstrzygnięć N. T. A., w którem mieszczą się ponadto ważne dla podatników wskazówki, jak powinny być właściwie redagowane odwołania podatkowe, jeśli mają wywołać merytoryczne załatwienie podniesionych zarzutów.

Odwołanie pewnej spółki akcyjnej w Katowicach przeciw wymiarowi podatku dochodowego na r. 1929 wydział skarbowy śląskiego urzędu wojewódzkiego pozostawił bez rozpatrzenia z tego powodu, iż wniesiono je po terminie. W podaniu do Ministerstwa Skarbu spółka prosiła o darowanie skutków złożenia odwołania po terminie, twierdząc, iż spóźnienie wynikło z winy młodego urzędnika, który urzędowe pismo z podstawami wymiaru przetrzymał i zaopatrzył późniejszym stemplem wejścia. Ministerstwo z skarżonem orzeczeniem postanowiło odwołanie spółki pozostawić bez rozpatrzenia, gdyż odwołanie zostało wniesione po terminie, że następnie podanie spółki o przedłużenie jej terminu do wniesienia odwołania nie zostało uwzględnione i że wobec tego wymiar dokonany przez I instancję uprawomocnił się. Ta decyzja była przedmiotem skargi N. T. A.

Treścią zaskarżonej decyzji — głoszą motywy wydanego w tej sprawie znamiennego wyroku — jest pozostawienie bez rozpatrzenia odwołania spółki z powodów formalnych, bez wdawania się w ocenę merytorycznych zarzutów odwołania. Wobec tego skarżąca firma powinna była w skardze kasacyjnej podnieść i uzasadnić zarzut, iż uchylenie się władzy pozwanej w zaskarżonem orzeczeniu od merytorycznego załatwienia, narusza przepisy prawa. — Tymczasem skarga takiego zarzutu nie zawiera, wogóle pomija milczeniem treść i uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia II instancji, podnosi natomiast zarzuty natury merytorycznej przeciw wymiarowi podatku, dokonanemu przez I instancję. — Zarzuty te są atoli bezprzedmiotowe i niedopuszczalne.

Na rozprawie przed N. T. A. skarżąca firma podniosła zarzut, iż termin do wniesienia odwołania należało liczyć na nowo od dnia doręczenia podstaw wymiaru, bez uwzględnienia czasu, który upłynął od dnia doręczenia nakazu płatniczego do dnia wniesienia prośby o udzielenie podstaw wymiaru. Pominąwszy okoliczność, że skarga wbrew przepisowi art. 12 p. 3 ustawy o N. T. A. tego zarzutu nie zawiera, stwierdzić należy, że jest on chybiony i nie znajduje żadnego oparcia w ustawie o podatku dochodowym. Przepis wykonawczy bowiem do art. 67 ustawy, mianowicie § 134 rozp. wyk. z 14 maja 1921 r. postanawia wyraźnie, iż prośba o udzielenie podstaw wymiaru przerywa bieg terminu odwołania aż do dnia żądanego odpisu, czyli czas, jaki upłynął od dnia wniesienia prośby do dnia doręczenia żądanego odpisu, nie wlicza się do terminu odwołania.

Z tych przyczyn N. T. A. skargę katowickiej firmy jako nieuzasadnioną oddalił.

Weksel jako kaucja służbowa.

Czy weksel może być wręczony przez pracownika, jako kaucja słożbowa na zabezpieczenie szkód i strat pracodawcy w wypadku zawarcia umowy służbowej, ze skutecznością prawną, przewidzianą w rozp. o kaucjach, składanych w związku z umową o pracy?

W tej kwestji wypowiedział się Sąd Najwyższy dawniej w orzeczeniu z 20. 6 1930 r. III. 1 R. 2381/30, iż weksel nie może być przedmiotem tego rodzaju kaucji, bo nie jest to przedmiot, z którego pracodawca mógłby się zaspokoić, a tylko oznacza układ, że dochodzenie ewentualnej pretensji ma nastąpić w uproszczonem postępowaniu wekslowem. Jednak w orzeczeniu z 2. 6. 1931, II. 4 K. 248/31, G. S. 59 str. 720, wypowiedział się Sąd Najwyższy przeciwnie, mianowicie, że weksel może być kaucją w rozumieniu rozporządzenia z r. 1927 poz. 409 Dz. U. o kaucjach, składanych w związku z umową o pracę. Albowiem jest to przedmiot, posiadający wartość, a to wystarczy do pojęcia kaucji w rozumowaniu art. 5 odnośnego rozporządzenia i weksel jest wogóle papierem wartościowym, bo dokumentem o charakterze prawnomajątkowym, przy którym istnienie, a przynajmniej dochodzenie stwierdzonych w nim praw jest związane z posiadaniem odnośnego papieru, a także art. 38, 39 i następne prawa wekslowego przemawiają za przyznaniem wekslowi charakteru papieru wartościowego i nie stoją temu na przeszkodzie postanowienia wspomnianego rozporządzenia z r. 1927 o kaucjach.

Tę zasadę uważamy za słuszną. Ona też została wpisana do t. zw. Księgi Zasad Prawnych Sądu Najwyższego.

Prawo do firmy.

Sąd Najwyższy (w sprawie II 1 K 1 624/ 29) — rozważał kwestję prawną kiedy uprawnienia handlującego do używanej przezeń, zgodnie z dekretem o rejestrze handlowym, firmy ustają.

Zgodnie z art. 1 865 Kodeksu Cywilnego spółka, zawarta na czas nieograniczony, ulega rozwiązaniu w następujących wypadkach: w razie zniszczenia rzeczy lub ukończenia interesu, w razie niewypłacalności jednego ze wspólników, w razie śmierci któregokolwiek wspólnika i wreszcie w razie zrzeczenia się przez jednego ze spólników udziału w spółce.

Samo jednakże zaprzestanie przez spółkę zwykłych normalnych czynności nie może być samo przez się uznane za „ukończenie“ interesu lub za „zwinięcie“ przedsiębiorstwa w rozumieniu dekretu o rejestrze handlowym, może ono bowiem w równej mierze stanowić akt czasowego tylko zawieszenia działalności spółki.

Nie może być również podciągnięty pod art. 1865 K. C. fakt ogłoszenie upadłości samej spółki, ponieważ wymieniony przepis mówi jedynie o niewypłacalności jednego ze spólników. Do chwili bowiem ewentualnego zawarcia układu, a tembardziej po jego zawarciu i zatwierdzeniu nie może być mowy o tem, aby upadły był pozbawiony praw do swego przedsiębiorstwa, a więc i do firmy i aby firmę tę uważać za wygasłą w samym momencie ogłoszenia upadłości. Dopiero w razie niedojścia do skutku układu, następuje „połączenie wierzycieli“ i cały majątek upadłego przedsiębiorstwa ulega ostatecznej likwidacji, wraz z którą przestaje, oczywiście, także istnieć firma upadłego.

W tej samej sprawie Sąd Najwyższy rozważał zagadnienie czy użycie przez osobę trzecią w opisanych warunkach firmy upadłej spółki przed zakończeniem postępowania upadłościowego podpada pod art. 70 dekretu o rejestrze handlowym, który przewiduje sankcję karną za „świadome używanie nieprzysługującej firmy“.

Przedewszystkiem Sąd Najwyższy stwierdził, że zastosowanie art. 70 nie wymaga ustalenia winy umyślnej, i wystarczy przeto niedbalstwo sprawcy, który mógł lub powinien był wiedzieć, że wkracza w dziedzinę cudzych uprawnień. I choćby sprawca błędnie przepisywał sobie uprawnienia do używania firmy, do jakiej prawa nie miał, to jednak z art. 70 dekretu o rejestrze handlowym karnie odpowiada.

Do jakiej firmy handlujący ma prawo? Na pytanie to odpowiada art. 33 dekretu o rejestrze handlowym: do firmy zarejestrowanej i ogłoszonej. Stąd wniosek, że używanie firmy niezarejestrowanej lub niezgodnej w swem brzmieniu z brzmieniem zarejestrowanem stanowić będzie czyn karalny, podpadający pod art. 70 dekretu.

Inna rzecz, że świadome używanie przez handlującego nie przysługującej mu firmy nie może ściągnąć na sprawcę odpowiedzialności z art. 70, jeżeli uprawnienia oskarżyciela do firmy faktycznie ustały. Ściganie z art. 70 bowiem może być wszczęte li tylko na żądanie „osoby interesowanej“ (oskarżenie prywatne), jako pokrzywdzonej. Gdy przeto oskarżyciel prawa do firmy utracił, nie może on już występować w charakterze pokrzywdzonego i wskutek tego nie może domagać się ścigania za nieprawne używanie firmy, do której nie ma już prawa, w trybie art. 70 dekretu o rejestrze handlowym.

Nowe ustawodawstwo gospodarcze.

W Dzienniku Ustaw Nr. 109 z dnia 22 grudnia.

Rozporządzenie Ministrów o częściowej zmianie taryfy telefonicznej, obowiązującej na sieciach eksploatowanych przez Polską Akcyjną Spółkę Telefoniczną (poz. 853).

W DziennikuUstaw z dnia 29 grudnia Nr. 111.

Rozporządzenia Rady Ministrów:

w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów (pozycja 865);

w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej (poz. 869);

w sprawie zwrotu ceł przy wywozie gotowych wyrobów włókienniczych (poz. 870);

o ulgach celnych (poz. 871);

o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia z dn. 29. III. 1929 r. o wprowadzenie obowiązku legalizacji nowych, naprawionych i sprowadzanych z zagranicy narzędzi mierniczych niektórych rodzajów przed przeznaczeniem ich do sprzedaży lub oddaniem do użytku (poz. 872).

W Dzienniku Ustaw z dnia 31. 12. 31 r. Nr. 112.

Ustawy:

w sprawie zmiany ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (poz. 879);

o państwowym podatku od energji elektrycznej (pozycja 880);

w sprawie zmiany ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (poz. 881);

o nadzwyczajnym podatku od niektórych zajęć zawodowych;

rozporządzenia ministrów:

w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej (poz. 885).

Różne

Cena sprzedażna spirytusu.

W „Dzienniku Ustaw“ nr. 1 z roku bieżącego pod poz. 5 zamieszczono rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 23 grudnia 1931 r., które ustala detaliczną cenę sprzedażną butelkowanego spirytusu o mocy 90° na cele lecznicze i domowe na:

1 litr — 12,50 zł, 0,5 litra — 6,30 zł, 0,25 litra — 3,20 zł, 0,10 litra — 1,35 łącznie z butelką.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

Siedziba Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni podaje do wiadomości, że począwszy od dnia 10 stycznia 1932 r. biuro Izby zostaje przeniesione z Grudziądza do Gdyni.

Z powyższym terminem należy kierować wszelką korespondencję pod adresem Izby do Gdyni, ulica Świętojańska.

Będzie mniej sprawozdań o sytuacji gospodarczej.

Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen doszedł do wniosku, że miesięczne ogłaszanie sprawozdań, o sytuacji ekonomicznej nie pozwala na zorjentowanie się w zasadniczych tendencjach konjunktury, wobec czego postanowił w roku 1932 ogłaszać swoje komunikaty w odstępach kwartalnych.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.